

Piet Hermus neemt maatregelen vanwege klimaatsverandering

Inspelen op wateroverlast

Beter passend weerbeeld is nauwelijks denkbaar. Flinke buien worden voorspeld met code oranje. Ik rij naar Piet Hermus in Zevenbergschen Hoek, die sterk is betrokken bij wateroverlast vanwege klimaatsverandering. Uiteindelijk valt er wel wat regen. Twee weken later is er in het Zuiden wel wateroverlast. Bij Hermus gelukkig niet extreem veel.

Huib Rijk

Huib Rijk bezoekt elke twee maanden een collega-akkerbouwer en praat met hem over zijn bedrijf. Hoe onderneemt deze akkerbouwer? Hoe maakt hij keuzes en waarom juist deze? En hoe zien de toekomstplannen er uit?

Wat mij opvalt

Als je in een gebied woont waar hevige onweersbuien niet vaak voorkomen, volg je dat toch vanaf de zijlijn. Ook al zijn de berichten uit de getroffen gebieden heftig, het is voor iedere teler goed om stil te staan bij wat dat voor hem zelf zou kunnen betekenen. Bijna iedere provincie heeft wel een deel waar zware onweersbuien vaker voorkomen. Maar wellicht is hierbij vooral sprake van toeval, dus ook anderen kan dit treffen. Wellicht kunnen weersystemen ook verschuiven, waarbij onweersbuien bijvoorbeeld steeds verder noordelijk gaan plaatsvinden.

Het bedrijf van de familie Hermus bestaat uit zeeklei. Verwonderlijk wellicht, omdat de zee op zo'n slordige 100 kilometer afstand ligt. Je zou dus verwachten dat het om rivierklei gaat, maar het is goed om te bedenken dat bijvoorbeeld het dichtbij gelegen Hollands Diep een zeearm was die door inpoldering langzaam aan steeds smaller werd. „De polder waar wij in wonen, heeft maar aan één kant een dijk. Aan de andere zijde grenzen we aan het zandgebied”, zegt Piet hierover. „De inpoldering dateert van vijf eeuwen terug.” De afslibbaarheid varieert licht van 25 tot 35 procent slib met gemiddeld 2,5 procent humus. Grond waarop allerlei gewassen geteeld kunnen worden. Naast consumptieaardappelen en suikerbieten worden knolselderij, winterwortels en tweedejaars plantuien aangevuld met winterarwe. In de jaren negentig werden ook groenten geteeld als groene asperges, broccoli en raddichio rosso, maar deze teelten zijn weer verdwenen wegens teleurstellende prijzen.

Wateroverlast

Een ontwikkeling die Piet grote zorgen baart, is het frequent optreden van hevige onweersbuien die flinke schade opleveren. „Na 1998 is het hier geregeld raak: 2002, '05, '06, '13, '15”, somt hij op, „en dan ben ik er nog wel enkele vergeten. De oorzaak is klimaatverandering”, zegt hij stellig. We krijgen het er over waarom dit nu net in hun gebied speelt. Bij sommige gebieden is een duidelijke logica aanwezig – zo is er in een strook van 5 à 10 kilometer langs de kust meer neerslag in de herfst omdat het warme zeewater leidt tot vochtige lucht waarin makkelijk buien ontstaan. Maar we komen er niet uit welke reden de buien bij hen hebben. Er wordt wel beweerd dat buien veel regen afgeven bij grote wateroppervlakten omdat ze als het ware het water niet over kunnen steken. „Als ik op buienradar kijk, zie ik zoiets nooit. Dan gaan buien gewoon hun eigen weg.”

Een gedachte die wel bij hem opkomt, is dat het te maken kan hebben met steden

en industriegebieden die meer warmte produceren. Die zijn er genoeg in de buurt: van Moerdijk vlakbij tot Antwerpen en het Europoortgebied. „Maar wellicht is het puur een kwestie van pech of geluk en komt iedereen af en toe aan de beurt.”

Brede weersverzekering

Piet is een warm voorstander van de brede weersverzekering. „Getroffen boeren ontvingen in 1998 landelijk steun. En hier ook in 2002, met de voorwaarde: alleen een uitkering bij minimaal 5 jaar deelname aan neerslagverzekering. Naar aanleiding van die vele regen hier in 2002 is die weersverzekering er definitief gekomen. De overheid geeft een flinke subsidie op de verzekering. De premie van 80 euro per hectare is in vergelijking met alle teeltkosten laag. Maar het is makkelijker om te pronken met de aankoop van een nieuwe trekker dan met het afsluiten van die verzekering.” Het argument dat het afsluiten te duur is vanwege het hoge eigen risico deelt hij niet. „Het is je indekken of het gevaar lopen je hele oogst te verliezen.”

Schade

Op 30 augustus vorig jaar viel in een etmaal 65 millimeter. Elders zelfs meer dan dat. En daarvoor en daarna waren er ook natte perioden. Gevolg was 5 procent schade in aardappelen en 20 procent in de wortels door tragere groei en puntrot. „Bij sommige milieu-organisaties wordt een beschuldigende vinger naar ons boeren uitgestoken, maar wij zijn ook slachtoffer.”

Naar aanleiding van die extreme bui schreef Piet een Opiniestuk in Trouw. Marjan Minnesma van Urgenda, dat een rechtszaak tegen de overheid had gewonnen, nodigde hem daarop uit voor een klimaatvoetocht naar de klimaattop in Parijs. Twee etappes heeft hij meegelopen. Mooie contacten heeft hij er aan overgehouden, met als resultaat onder andere een bottom-up manifest, genaamd het Verdrag van Drimmelen. „Kern van de boodschap is dat landbouw een deel van de oplossing kan vormen door het

vastleggen van CO² in de bodem.”

Piet is bezig om maatregelen in te passen om op het veranderende klimaat in te spelen. Zo is hij overgegaan van 1 op 4 naar 1 op 5. Zorgen voor een goede vlaklegging van percelen en drainage zijn andere punten. „Je mag bij wijze van spreken wel een hypotheek afsluiten voor zulke maatregelen. Het gaat immers over de toekomst van je bedrijf.” Verder voert hij compost en geitenmest aan en gaat hij het stro verhakselen. Tevens heeft hij 1,2 hectare faunaland.

Risicobeleid

Piet typeert zichzelf als een risicomijder en als een risicospreider. Zo is hij overgegaan van zaaiuien naar plantuien van het ras Jetset. Bij aardappelen bestaat een deel van het areaal uit Frieslander. Een vroeg ras dat met zo'n 40 ton per hectare geen topopbrengsten geeft, maar wel de mogelijkheid biedt een groenbemester te telen. Opvallend is dat hij in de afzet juist niet risicomijdend is. Alleen bij de winterwortels heeft hij contracten. Verder houdt hij het bij daghandel. Zijn ervaring met contracthandel is dat afnemers altijd smoesjes hebben waarom er iets aan een partij mankeert. Wel heeft hij een vaste kring aan afnemers met wie hij handelt. Omdat de omvang van zijn percelen wisselen, varieert de oppervlakte per gewas enigszins van jaar op jaar. Piet probeert daarbij niet achter de markt aan te telen, maar eerder anticyclisch te reageren. Zo heeft hij het areaal knolselderij verkleind omdat hij vreest dat er uitbreiding zal komen na de goede markt van afgelopen jaar.

Windmolens

Verder zijn Piet en zijn vrouw Paula lid geworden van een windmolencoöperatie die in de buurt molens gaat exploiteren. Ook bestuurlijk is Piet actief. Eerder onder meer bij Leefbaar Nederland, momenteel is hij ZLTO-voorzitter van afdeling Drimmelen. „Een boeiende afdeling. Er zijn boeren uit verschillende sectoren aanwezig die ieder hun eigen inbreng hebben.” ■



Bedrijfsgegevens

Het akkerbouwbedrijf van Piet en Paula Hermus in Zevenbergschen Hoek (NB) omvat 54 hectare in eigendom, lichte kleigrond met 25-35 procent afslibbaarheid. Het bouwplan is 1 op 5 met consumptieaardappelen, plantuien, bieten, wortels, knolselderij en winterarwe.